

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

Hely

Idő

Személy

Szerző:

Cím:

Forrás:

72 (064)

"1961"

Balog János

Megnyílt a III. Építészeti Kiállítás

Magyar Nemzet

1961. május 19.

Megoldhatatlan feladat egy, vagy talán több újságcikkben is méltatni a szombaton megnyílt III. Építészeti Kiállítás hatalmas anyagát. Valóban első ízben jelenik meg a közönség előtt a mai magyar építészet újszólván teljes keresztmetszetben, amikor is a »mai«-n a tervezés, illetőleg már kivitelezés alatt álló és az éppen elkészült legkülönbözőbb fajta és rendeltetésű építészeti munkák tiszta és sokoldalú reprezentációját értjük.

Ily módon a kiállítás minden eddiginél tömörebben, szinte egyetlen gesztussal tárja a látogatók elé lényegében egyetlen év — 1960 — nemzeti építészeti termését. A kép ebben az értelemben különösen megnyugtató és a nemzeti önbecsülés ápolásának, ezen belül az építészet közgondolkodásunkban való helyére állításának rendkívül értékes eszköze. Végére is nyilvánvaló, hogy semmiféle másfajta propaganda, még a legigényesebb könyvkiadás sem tudja megteremteni az építészet vizuális élményét. Az építkezés viszont ma már olyan méreteket ölt, hogy még az igen sokat utazó ember sem szerezhet akár megközelítően átfogó benyomást az egészről, nem is szólva a már kész tervekről vagy félig kész objektumokról, amelyek az összkép és főleg a fejlődés szempontjából legalább annyira fontosak, mint ami már elkészült. Marad tehát az effajta nagyszabású kiállítás, amely a kolportálás korszerű és rafinált eszközeivel megközelítően erővel képes »láttatni« lakásokat, házakat, gyárakat, különböző építészeti komplexumokat, sőt egész városrészeket, ezáltal a Múcsarnok néhány termében.

Dehát miért oly fontos az építészeti propaganda? A többi között azért is, mert a művészi alkotásnak ez a klaszszikus és mind jelentősebbé váló területe — sok körülmény közrejátszása folytán — talán a legmesszebb esik az emberek nagy részének érdeklődési és ismeretkörétől. És ez alól az értelmiség jórésze sem kivétel. Súlyosbítja a helyzetet az építészet sajátos természete, sokszor egyoldalúan tárgyalt műszaki-gazdasági »oldala« és — részben ezzel is összefüggésben — képzőművészeti, építészeti közízlésünk elmaradottsága.

Mindez különösen fontos eseménnyé emeli a kiállítást, amelynek rendezését az Építésügyi Minisztérium megbízásából a Magyar Építőművé-

szek Szövetsége vállalta. Személy szerint *Hornicek Lászlót*, *Pintér Bélát* és dr. *Suda Ottót* illeti elismerés a kiállítás konvenciómentes megkomponálásáért és elrendezéséért. Azért, hogy nyolc nagy termen át valóban változatosan, szellemesen és lehetőség szerint újszerűen tárja mondanivalóját a közönség elé.

A kiállítás jellegéből következik, hogy amennyire méltányos, éppen annyira méltánytalan is bármit és bárkit is kiemelni a látottakból e rövid beszámoló keretében. Hűsz tervezőintézet, az Országos Műemléki Felügyelőség, az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem, valamint az Iparművészeti Tanács mutatja be legjobb munkatársainak alkotásait, mai építészetünk óriási, gazdag anyagát. Kiállításra került többek között a pécsi klinikai főépület (*Gádos Lajos* impozáns terve), járási kórházak sokat ígérő tanulmányterve (*Mikolás Tibor*), héjszerkezetű hűtőtorony (*Homonnai Tamás*), a Chemolimpex—OTP irodaház (*Gulyás Zoltán*), kémiai kutatóintézet (*Hóka László*), tihanyi nyári szálloda (*Polónyi Károly*), borpalackozó (*Emödy Attila*), kecskeméti szálloda (*Janáky István*), piszkéztető csillagvizsgáló (*Szrogh György*), tatabányai strandvendéglő (*Lőrincz József*), Szíriába tervezett tüdőszanatórium (*Fekete István*, *Medvedt László*), és rengeteg megkapó, kisebb-nagyobb lakóépület, amelyeknek tervezőit ezúttal még megnevezni is lehetetlen.

Az élmény, természetesen, szinte mindig más és más jellegű: a Szigony utcában épülő kísérleti orvostudományi kutatóintézetnél (*Kemper Ervin*) a régi környezet és az ultramodern magasépület kontrasztjából is sajátos harmónia árad; egy csepeli iskola tervében (*Kismarty-Lechner Kamill*) a tantermek újszólván teljes »benapozottsága« kap meg bennünket; az egyetemi kiállítási részlegben az évközi- és diplomatervek érett volta és sok merészsége, akárhogy is nézzük, a szocialista építés, az épülő ország képmása ez is.

Egy fontos vonás azonban sajnálatos módon hiányzik. A magánépítkezések évenként több tízezer terméséből újszólván semmi sem került a kiállításra. Pedig az a körülmény, hogy az állami intézetek számolnak be munkájukról, nem ad felmentést, hiszen bemutatnák volna ilyen cé-

lú típus terveiket. Az a tény pedig, hogy a magán családi és társasházak túlnyomó része egyedi tervek alapján készül, természetessé tette volna, hogy ilyenek is kiállításra kerüljenek. Hiszen tíz-és tízezer házról, lakásról van szó, a hazai építészet, a jelenlegi gyakorlati építkezés egyáltalán nem elhanyagolható részéről. Az pedig, hogy magánépítkezésünk építészeti színvonala enyhén szólva elmaradott, egy okkal több, hogy kiemeljük az elavult sémák és rossz közhelyek tenge-réből a kivételesen jót és bemutatassuk a közönségnek. Ezzel a kiállítás semmi sem veszített volna reprezentatív jellegéből, éppen ellenkezőleg, ugyanakkor sokat nyert volna propaganda-erőben. A kiállítás valójában ezzel járult volna hozzá teljes mértékben ahhoz, amit *Major Máté* igényel katalógus-előszavában, »hogy társadalmunk műszaki és művészi fel-tételeiben egyre nagyszerűbb építészeti lehetőségei és az »építetők« építészeti elképze-lése, igényei mind jobban és jobban közelítsenek egymás-hoz«.

Végül meg kell dicsérni a kiállítás tipográfiailag szép katalógusát (*Nagy Elemér* terve, a gyomai volt Kner nyomda munkája) azzal a megjegyzéssel, hogy a mondanivalójukban, technikai megoldásukban vagy irányzatukban jelentősebb tervek szűkszavú megjelölése mellett szívesen vetünk volna egy-két mondatnyi magyarázatot éppen a jobb közérthetőség, a teljesebb hatás érdekében.

Balog János

*

A kiállítást szombat délben *Trautmann Rezső* építésügyi miniszter nyitotta meg.